

# Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly BERDIMUHAMEDOW:

— MENIŇ MAKSADYM TÜRKMEN DIPLOMATIÝASYNYŇ MILLI MEKDEBINI HEMMETARAPLAÝYN GOLDAMAKDAN WE DÜNYÄNIŇ IŇ ÖSEN TALAPLARYNA LAÝYK GELÝÄN BILIM ULGAMNYNY SIZE ELÝETERLI ETMEKDEN YBARATDYR.

## ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! **METBUGAT — INTERNET GAZETI**

**THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT**

INTERNET NEWSPAPER

№ 5 (27)

2022-nji ýylyň 15-nji marty

Our main goal is to serve the Motherland!



Esaslandyryjysy – Türkmenistanyň Daşary işler ministriginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Internet gazetini 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar



## HALKYŇ SAÝLANY — HAKYŇ HALANY

Şu günler ählimiz halkymyzyň durmuşyndaky taryhy wakalaryň, ykbal çözüji pursatlaryň şady bolup ýaşarys — Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistan Watanymyzyň nobatdaky, indi täze saýlanan üçünji Prezidenti — Serdar Berdimuhamedow birnäçe dalaşgärleriň gatnaşmagynda geçirilen ählhalk saýlawlaryň netijesinde, saýlawçylaryň sesleriniň has agdyklyk edýän köp möçberine eýe bolmagy başaryp, resmi taýdan wezipesini ýerine ýetirmäge girişmeginiň bosagasynda dur. Bu taryhy ähmiýetli waka bilen ähli türkmen halkymyzy we türkmeniň üçünji Prezidentini tüýs ýürekden gutlaýarys hem-de täze Prezidentimize örän jogapkärli döwlet işlerinde diňe üstünlikleri gazanmagyny, halkymyza bolsa onuň töweregine has-da jebisleşip, mundan beýläk-de mizemez agzybirlik bilen öňde goýlan belent wezipeleri ýerine ýetirmekte rowaçlyklary arzuw edýäris.

Yurdumyza Prezident saýlawlarynyň geçirilip, onda halkymyzyň mynasyp dalaşgäre ses bermegi bilen baglylykda, biz redaksiýamyzda «tegelek stoluň» başynda söhbetdeşlik guramagy makul bildik. Söhbetdeşlige Türkmenistanyň Daşary işler ministriginiň Halkara gatnaşyklary institutymyzyň mugallymy Ogulgurban Ezimowany we Aşgabat şäherindäki 185-nji çagalar bagynyň müdiri Gülşirin Niýazseýidowany hormatly myhmanlar hökmünde çagyrdyk.

**Wepa NAZAROW:**

— Hormatly myhmanlar, çakylygymyzy kabul

edip, «tegelek stoluň» başyndaky söhbetdeşligimize gatnaşýandygynyň üçin, ilki

bilen, Size hoşallyk bildirýärim. Söhbetimiziň başyny bolsa «Halkyň Arkadagly zamanasy» ýylymyzyň baharynyň ilkinji aýynyň taryhy pursatlara beslenýändigini baradaky gürrüňlerden başlamagy teklip edýärim.

**Ogulgurban EZIMOWA:**

— Örän oňat.

**Gülşirin NIÝAZSEÝIDOWA:**

— Goldaýaryn.

**Wepa NAZAROW:**

— Bu barada näme aýdyp bilersiňiz?

**Ogulgurban EZIMOWA:**

— Bu möhüm we gelejek ähmiýetli wakanyň ýüze çykmagy hem taryhy pursatlardan gözbaş aldy. Mälim bolşy ýaly, hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedowyň ýolbaşçylyk etmeginde 2022-nji ýylyň 11-nji fewralynda Türkmenistanyň Milli Geňeşiniň Halk Maslahatynyň taryhy mejlisi geçirildi.

**Wepa NAZAROW:**

— Onuň taryhylygy nämeden ybarat boldy?

**Ogulgurban EZIMOWA:**

— Şol Halk Maslahatynyň taryhylygy onda döwletimiziň ösüşiniň täze tapgyrynyň kesgittenilip, Watanymyzy ösdürmegiň geljek döwrüniň «Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy» diýilip atlandyrylmagandan, şonuň bilen baglylykda bolsa, «Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy: Türkmenistany 2022 — 2052-nji ýyllarda durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň milli Maksatnamasynyň» kabul edilmeginden ybarat boldy. Şeýle hem şonda mähriban Arkadagymyz eden çykyşynda döwrebap pikirlenmek bilen tapawutlanýan hem-de milli ruhda terbiýelenen ýolbaşçylaryň ýaş nesillerini taýýarlamak baradaky meselä aýratyn üns berdi. Munuň özi taryhy ähmiýetli çykyş bolup, milli Liderimiziň şunuň bilen baglanyşykly aýdan ähli pikirleri we teklipleri umumymillî foruma gatnaşýjylaryň ählisi tarapyndan goldanyldy. Şunuň bilen baglylykda bolsa, 2022-nji ýylyň 12-nji martynda Milli Geňeşiň Mejlisiniň Karary bilen, Türkmenistanyň Konstitusiasynyň 81-nji, Türkmenistanyň Saýlaw kodeksiniň 86-njy maddalaryna laýyklykda, Türkmenistanyň Prezidentiniň saýlawlaryny geçirmek bellenildi. Bu bolsa taryhylygy taýdan uly aýratynlyga eýe boldy.

**Wepa NAZAROW:**

— Kodeksiň bu maddasy saýlawlaryň möhletinden öň

geçirilmegine degişlidir. Şeýle ýagdaýda baş ýörelge nämä esaslanýar?

**Gülşirin NIÝAZSEÝIDOWA:**

— Ýaýbaňlandyrylan möwsümiň baş ýörelgesi türkmen jemgyýetinde onuň gadymy demokratik däplerini has-da pugtalandyrmagyň hökmany şerti hökmünde giň bäsdeşlik esasyndan ybaratdyr. Şonuň esasynda hem, mälim bolşy ýaly, dürli syýasy partiýalardan, raýatlaryň teklipçi topary tarapyndan jemi 9 dalaşgär ýurdumyza iň ýokary döwlet wezipesine dalaşgärlige hödürlenilip, olar Saýlawlary we sala saşyklary geçirmek boýunça Merkezi topar tarapyndan bellige alyndylar.

**Ogulgurban EZIMOWA:**

— Şondan soňra dalaşgärler ýurdumyzyň her bir welaýatyna baranlarynda wagyz işlerini geçirmek üçin Saýlaw kodeksine laýyklykda, özlere berlen deň mümkinçiliklerden we hukuklardan peýdalanyp, saýlawçylar bilen duşuşyklarda we köpçülikleýin habar beriş serişdelerinde çykyş etdiler. Munuň özi demokratik ýörelgeleriň dabaranmagynyň aýdyň subutnamasydyr.

**Gülşirin NIÝAZSEÝIDOWA:**

— Dalaşgärler bilen duşuşklar jemgyýetçiliginiň, kärhanalaryň we edaralaryň zähmetkeşler toparlarynyň wekilleriniň, hormatly ýaşullaryň we ýaşlaryň giňden gatnaşmagynda geçirildi. Maňa paytagtymyza Aşgabadyň «Mekan» köşgünde Serdar Berdimuhamedowyň saýlawçylar bilen geçirilen duşuşygyna gatnaşmak miýesser etdi. Şonda dalaşgär hökmünde Serdar Berdimuhamedow saýlawçylary öz maksatnamasy bilen tanyşdyryp, olaryň dürli sowallaryna-da jogap berdi. Saýlawlaryň önüsrasyndaky bu möhüm syýasy-jemgyýetçilik möwsüminiň barşyna halkara guramalaryndan hem synçylar wekilleriniň gatnaşyp, ýagdaýlary seljerip durandyklaryny ýüzugra belläp geçmek isleýärim. Saýlawlaryň bellenilen gününde — 12-nji martda bolsa ses bermek hukugyna eýe bolan türkmenistanlylar özläriniň raýatlyk borçlaryny ýerine ýetirip, saýlaw uçaroklaryna barmak arkaly mynasyp gören dalaşgäri seslerini berdiler. Netijede bolsa, Saýlawlary we sala saşyklary geçirmek boýunça Merkezi toparnyň hasabat beren maglumatyndan mälim bolşuna

**Syýasat**

göra, 9 dalaşgäriň içinden Serdar Berdimuhamedow sesleriň aglaba möçberine mynasyp boldy hem-de saýlawlarda ynamly ýeňiş gazandy.

**Wepa NAZAROW:**

— Saýlaw günü, onuň geçişi, saýlawçylaryň we synçylaryň gatnaşgy barada näme aýdyp bilersiňiz?

**Ogulgurban EZIMOWA:**

— Saýlawlar, hormatly Arkadagymyzyň tabşyryşy ýaly, toý öwüşginleri bilen geçirildi. Oňa agzybir halkymyz bir maşgala ýaly bolup gatnaşdylar. Merkezi saýlaw toparynyň maglumatlaryna görä, saýlawlara ses bermäge hukukly raýatlarymyzyň jemi hasaba alnan möçberiniň 97,17 göterimi gatnaşdy, şol sanda ýurdumyzyň daşary ýurtlardaky ilçihalalarynyň we konsullyk edaralarynyň ýanynda döredilen saýlaw uçaroklaryna baryp ses beren ildeşlerimiz öz raýatlyk borçlaryny ýerine ýetirdiler. Milli synçylarymyz bilen bir hatarda, halkara guramalaryndan synçy wekilleriň agzalary hem bu möhüm syýasy-jemgyýetçilik çäräniň guralyşyny we geçişini synlap, oňa ýokary baha berdiler.

**Gülşirin NIÝAZSEÝIDOWA:**

— Dogry aýdýarsyňyz, halkara guramalarynyň, şol sanda ÝHHG-niň, GDA-nyň, Türki Döwletleriň Guramasynyň, ŞHG-niň synçy wekilleri, Russiýa Federasiýasynyň Federal Ýygnaçynyň Federal Geňeşiniň senatorlary we Döwlet Dumasynyň deputatlary, şeýle hem birnäçe daşary ýurtlaryň köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň wekilleri hem bular barada aýdyp, Türkmenistanda iň ýokary döwlet wezipesine saýlawlaryň giň bäsdeşlik, aç-açanlyk, aýanlyk we demokratik ýörelgeleri esasynda halkara hukugynyň umumi ykrar edilen kadalaryna laýyklykda ýokary derejede guralandygyny we geçirilendigini nygtadylar. Saýlawlaryň geçirilişine bagyşlanyp guralan brifinglerde-de, bu dogrusynda aýratyn durlup geçildi. Şoňa görä-de, Türkmenistanda Prezident saýlawlary geçirildi diýilip ykrar edildi.

**Wepa NAZAROW:**

— Saýlawlaryň ýokary derejede guralyp, şeýle üstünlikli geçirilmegi bilen biz ähli halkymyzy we ilkinji nobatda, hormatly

## HALKYŇ SAÝLANY – HAKYŇ HALANY

Syýasat

## 1

Arkadagymyzy tüýs ýürekden gutlaýarys hem-de mähriban Arkadagymyzyň başarjaň, ukyply ýaşlara bil baglamak we olara umyt bildirmek baradaky taglymatynyň geljekde ýurdumyza bähbitli ulý netijeleri bermegini arzuw edýäris.

## Gülşirin NIÝAZSEÝIDOWA:

— Ýaşlar barada agzalan ýerde häzirki wagtda olaryň önünde ulý mümkinçilikleriň açylandygyny nygtamak isleýärim. Çünki mähriban hem Gahryman Arkadagymyzyň hem belleýşi ýaly, her bir döwletiň beýikligi onuň yetiştirip, öňe çykaryp bilen nesilleri bilen kesgitlenýär. Şu günki günde döwrebap ylymy, bilimli, giň dünýägaraýyşly, watansöýüji ýaşlarymyz ähli ugurda ýüki öz üstüne alýar.

## Ogulgurban EZIMOWA:

— Mähriban Arkadagymyzyň sözleri bilen dowam etsek, olar milli mirasymyza çuňňur sarpa goýmak bilen, köpugurly we çalt özgerýän häzirki zamananyň ýokary talaplaryna mynasyp hötde gelip bilýändikleri bilen tapawutlanýarlar. Ýaşlar döwletimiziň şu günü we geljigidir. Ýaşlar biziň başyny başlan işlerimizi mynasyp dowam etdirijilerdir. Ýaşuly nesliň aň-paýhasy, baý tejribesi bilen ýaşlaryň gujur-gaýratynyň utgaşan ýerinde bolsa, ýetilmejek maksat, gazanylmajak sepgit ýokdyr! Gahryman Arkadagymyzyň bu sözleriniň aýdyň hakykat boljakdygyny, nesip bolsa, türkmeniň üçünjü Prezidenti — Serdar Berdimuhamedow ýaş döwlet Baştutany bolup, Aý dogan dek äşgär eder.

## Gülşirin NIÝAZSEÝIDOWA:

— Sebäbi Serdar Berdimuhamedowyň geçirilen Prezident saýlawlaryna çenli Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orun-

basary bolup işlände-de, ondan öňki döwürlerde birnäçe beýleki jogapkärli we ulý döwlet wezipelerinde işläp, başarjaň, guramaçylyk, döwrebap pikirlenip bilýän, halkymyzyň aladasynda il-gün bähbitli işlere badalga bermegi maksat edinýän ýolbaşçy hökmünde özüni tanatmagy başarandygyny ýatlap geçmek möhümdir. Bu bolsa hormatly Prezidentimiziň parasatly we öňdengörüjilikli syýasatlary netijesinde,



barha öňe barýan ýurdumyza ýolbaşçylara bildirilýän möhüm talaplardyr. Şeýle talaplara saýlawlarda ýeňiş gazanan Serdar Berdimuhamedow doly hötde gelmegi başardý.

## Ogulgurban EZIMOWA:

— Şeýle hem täze saýlanan Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň ozal halkara gatnaşyklary boýunça hem hünärmen bolmak bilen, zähmet çeken ýyllarynda Mejlisiň komitetiniň başlygy, Daşary işler ministriň orunbasary, Ahal welaýatynyň häkiminiň orunbasary, häkimi, senagat we gurluşyk önümçiligi ministri, Ýokary gözegçilik edarasynyň başlygy, Döwlet howpsuzlyk geňeşiniň agzasy, Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary ýaly

wezipeleri eýeläp, döwletiň dolandyryş işlerini alyp barmakda baý iş tejribesini toplan-dygyny hem belläp geçmek ýerlikli bolar.

## Gülşirin NIÝAZSEÝIDOWA:

— Şonuň ýaly-da, Serdar Berdimuhamedowyň saýlawlaryň öňýan-daky maksatnamasy bilen tanyşdyranynda, beýan eden pikirleri we şol maksatnamasynda öňde goýan wezipeleri hem-de bu wezipeleri durmuşa geçirmek ugurunda işlere ne-

zyň bagtyýar durmuşy, döwletimizi täze döwürde ösüşlere we galkynyşlara beslenen ýurda öwürmek ugurundaky tagallalardan ybarat boljakdygyny hemişe aýdýar we anyk işleri bilen görkezip geldi. Şeýle bolansoň, saýlawlaryň netijesi dalaşgärleriň iň mynasybynyň yeňiş gazanmagyny üpjün etdi we şeýlelikde, türkmeniň üçünjü Prezidenti mynasyp saýlanyldy.

## Wepa NAZAROW:

— Biz hem täze saýlanan Prezidentimize ulý jogapkärlikli döwlet işlerinde diňe ulý üstünlikleri gazanmagyny, mähriban Arkadagymyzyň bildirýän ynamyny ödäp, eziz Türkmenistanymyz has-da özgertmek arkaly ajaýyp, bagtyýar geljigimizi mundan beýläk-de üpjün etmegi, önünde goýan belent asyly maksatlaryna ýetmegini, ýurdumyzy ösüşli täze belentliklerine yetirmekte, Watanymyzyň dünýädäki abraýyny has-da art-dyrmakda egsilmez güýç-kuwwat arzuw edýäris.

**REDAKSIÝADAN — Türkmenistanyň täze Prezidenti ýaşlygy bilen dünýä üçin täzelikdir hem täzeçillikdir! Ol jandan eziz ata Watanymyzyň taryhy ösüşiniň täze tapgyrynyň — «Berkarar döwletiň täze eýyamyň Galkynyşy» döwrüniň okgunly öňe alyp barjak güýjüdür. Biziň täze, täze saýlanan ýaş Prezidentimiz syýasat, döwlet Baştutanlar äleminde dörän täze ýyldyz bolup, ýakyn-u-alyş giňişliklere, öz halkymyza hem ähli halklara röwşen nury bilen ýagty saljak we mähir paylajak, milli Türkmen Lideridir.**

**Wepa NAZAROW,  
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň mugallymy.**

neňsi çemeleşjekdigini barada aýdan sözlere, şonuň bilen birlikde-de, saýlawçylary bilen geçiren duşuşyklarynyň dowamynda Bitaraplyk hukuk derejesine daýanyň, halkara hyzmatdaşlygy ösdürmek, sanlylaşdyrmak boýunça maksatnamalary durmuşa geçirmek, döwlet-hususyýetçilik hyzmatdaşlygyny, saglygy goraýyş we derman senagaty, bilim ulgamlaryny, maýa goýum işjeňligini ösdürmek, ösüp gelýän ýaş nesli terbiýelemek baradaky sowallara we beýleki sowallara beren jogaplary raýatlarymyzda oňa bolan umydy has-da artdyrdy we diňe hut şoňa ses bermäge ynam döredti.

## Ogulgurban EZIMOWA:

— Sebäbi ol özüniň ähli aladasyňyň baş maksadynyň mydama halkymy-

**M**älim bolşy ýaly, Türkmenistanyň Prezidentiniň 2021-nji ýylyň 9-njy iýulyndaky N2318 belgili Kararyna laýyklykda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunda Strategik barlaglar boýunça ylmy merkez döredildi. Biz hem «Yaş diplomatyň sesi» atly elektron gazetimiziň şu sanynda ylmy merkez bilen has içgin tanyşmak üçin bu merkeziň başlygy Şiri Şiriýew bilen söhbetdeş bolduk.

— Şiri mugallym, ilki bilen söhbetdeşligiňiziň başynda Strategik barlaglar boýunça ylmy merkeziň döredilmegine sebäp bolan esaslar barada aýdýsaňyz?!

— Häzirki döwürde dünýädäki bolup geçýän ýagdaýlar çak edilişinden tiz özgerýär. Şu nukdaýnazardan dünýäde we sebitde bolup geçýän wakalary yzygiderli öwrenmek, olar boýunça ýaýradylýan maglumatlar babatda seljeriş işlerini geçirmek we olara analiz bermek arkaly döwletiň şol wehimlere garşy durmagy üçin täze strategiýalary işläp düzmek zerurlygy döredýär. Şunuň bilen baglylykda, ýurtlar täze strategik institutlary döredýärler ýa-da öň bar bolan ylmy merkezleriň durkuny döwür talaplaryna görä täzeleýärler. Biziň ýurdumyza hem Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunda Strategik barlaglar boýunça ylmy merkez döredildi. Merkeziň esasy wezipesi Türkmenistanyň daşary syýasatynyň esasy ugurlaryna esaslanyp, köptaraplaýyn halkara hyzmatdaşlygyny alyp barmaga gönükdirilen başlangyçlary ýokary derejede öwrenmek bilen ylmy-seljeriş hem-de maslahat beriş işini guramakdan ybarat bolup durýar.

— Strategik ylmy merkeziň işgärler düzümi hakynda

MILLI  
DIPLOMATIÝAMYZYŇ  
TÄZE GADAMLARY

## gürriň berüýseňiz?!

— Ylmy merkezde häzirki wagtda iki sany ylmy işgär işleýär. Ýagny, ulý ylmy işgär Bekdurdy Amansaryýew we Allaberdi Nyýazow ylmy merkezde öz işlerini alyp barýarlar. Geljekde onuň düzümini has-da artdyrmak boýunça işgärleriň sany köpeldiler.

— Şiri mugallym, strategik barlaglar boýunça ylmy merkeziň işlerini kämilleşdirmekte öňde durýan wezipeler barada näme aýtmak bolar?!

## Institutymyzyň durmuşyndan

— Merkeziň işini barha döwrebap guramak, onuň maddy binýadyny kämilleşdirmek boýunça degişli işler alyp barylýar. Elbetde, bu boýunça ýörite iş meýilnamasy düzüldi. Bu iş meýilnamasynyň çäklerinde merkeziň geljekde alyp barmaly işleri göz önünde tutuldy. Olar boýunça birnäçe tegelek stol duşuşyklary, daşary döwletleriň ugurdaş merkezleri bilen özara hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny ýola goýmak, gerek bolan halatynda onuň hukuk binýadyny döretmek, ýagny özara hyzmatdaşlyk ylalaşyklaryna gol çekmek göz önünde tutulýar. Galyberse-de, merkeziň işgärleri tarapyndan Türkmenistanda bolup geçýän möhüm wakalar, Türkmenistanyň daşary syýasatynyň ileri tutulýan ugurlary, hormatly Prezidentimiz tarapyndan yglan edilen başlangyçlar, ýagny energetika ulgamynda, howpsuzlyk meselelerinde, transport ulgamynda, suw meselelerinde yglan edilen başlangyçlary durmuşa geçirmek bilen bagly işler alyp barmak wezipeleriň hatarynda göz önünde tutulýar.

— Sag boluň, Şiri mugallym! Siziň alyp barýan jogapkärçilikli işiňizde ulý üstünlikleri arzuw edýäris.

**Söhbetdeş bolan: Aýlar ATAÝKOWA,  
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň II ýyl talyby.**

# History of the Foundation of Anadolu Agency

*News is that part of communication that keeps us informed of the changing events, issues, and characters in the world outside. Though it may be interesting or even entertaining, the foremost value of news is as a utility to empower the informed.*

In the boundless digital information space, hundreds of influential information and news agencies carry out their broadcasting activities. Today, every authoritative agency has its own multi-million audience in almost all corners of the world and its name is an objective opinion on all the events taking place around us.

News agency, also called press agency, press association, wire service, or news service, organization that gathers, writes, and distributes news from around a nation or the world to newspapers, periodicals, radio and

parliament to be established in Ankara. Several intellectuals, who realized that they could not stay in Istanbul any longer, tried to join the National Struggle. This development paved the way for foundation of Anadolu Agency.

Those intellectuals leaving Istanbul went to Ankara in two convoys. The journalist Yunus Nadi (Abalioglu) and the writer Halide Edip (Adivar) met in Geyve on March 31. During their meeting at the train station, they decided that it was necessary to found "an agency organization" in Ankara as soon as possible. They agreed to name the agency as "Anadolu Agency".

It was proposed to establish Anadolu Agency at the "School of Agriculture" which also housed Mustafa Kemal Ataturk's headquarters. On April 6, 1920, Anadolu Agency was founded. Anadolu Agency carried out a difficult task during the War of Liberation. During the war, Anadolu Agency informed the people of the country



television broadcasters, government agencies, and other users. They have great influence on public mindsets. One of this famous news agencies is Anadolu Agency.

Anadolu Agency, your source for trusted news, offers news, photographs and videos on Turkey, world, economy, sports, health and technology.

The history of Anadolu Agency (AA) is almost identical to that of the Republic of Turkey. Having been founded on April 6, 1920, 17 days before the Turkish Grand National Assembly convened first time, Anadolu Agency helped announce the first legislation by the Assembly that established the Republic. Anadolu Agency witnessed all stages of the National Struggle, the War of Liberation and reforms of the Republic.

After Istanbul came under occupation on March 16, 1920 and the Ottoman parliament was annulled, Mustafa Kemal Ataturk called on all provinces to hold elections for a new

who did not know what was going on in the rest of the world. AA also struggled against submissive attitude of some foreign and Turkish newspapers in Istanbul. The newly founded agency also had to defend the National Struggle in the world, inform the world public opinion on Turkey's rightful demands and act carefully against tricks of some circles.

After Ataturk assigned some of his closest friends to turn the Anadolu Agency into a Western news agency, Anadolu Agency Corporation was established on March 1, 1925. Anadolu Agency acquired an autonomous status with an unexampled organizational chart even in the Western countries in those days.

**Maral BAGYROVA,**  
3<sup>rd</sup> year student of the Faculty of International Relations of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan.



## МЕЖДУНАРОДНЫЙ ДЕНЬ СЧАСТЬЯ

*Естественно, это день, когда нужно быть счастливым! Счастье является одной из основополагающих целей человечества. Признавая актуальность счастья и благополучия как общечеловеческих целей и устремлений в жизни людей во всем мире и важное значение их отражения в задачах государственной политики, Генеральная Ассамблея в своей резолюции 66/281 от 12 июля 2012 года провозгласила 20 марта Международным днем счастья.*

*С 2013 года Организация Объединенных Наций отмечает Международный день счастья для того, чтобы признать важность счастья в жизни людей во всем мире. В 2015 году Организация Объединенных Наций приняла 17 целей в области устойчивого развития, направленные на искоренение нищеты, сокращение неравенства и защиту нашей планеты — три ключевых условия, необходимых для достижения благополучия и счастья.*

*Организация Объединенных Наций предлагает всем государствам-членам, международным и региональным организациям, а также гражданскому обществу, включая неправительственные организации и частных лиц, отмечать Международный день счастья.*



**Махри БАЙРАМОВА,**  
студентка I курса факультета международной журналистики Института международных отношений МИД Туркменистана.

## INTERNATIONAL WOMEN'S DAY

*Women are angels who show us the heaven in the World. It is a fact that all the great personalities have taken their initial teachings from a woman. That is why people give due respect to women in their lives. For angels of this world we celebrate International Women's Day on March 8 every year.*



*There are many ways that you can go about celebrating this holiday, but all of them have a similar goal: to raise awareness about the struggles of women in the world over and honor their achievements.*

*International Women's Day was first celebrated on February 28, 1909 in New York. Two years later, German socialist Luise Zietz proposed that the holiday become an annually observed one that would celebrate various women's issues, such as suffrage, so as to promote equal rights for women. But*

*the first turning point in the USA was much earlier — in 1848. After women gained the right to vote in Soviet Russia in 1917 (the beginning of the February Revolution), International Women's day was declared an International holiday on March 8.*

*Consequently value attached to women is the most serious investment made in the future. In our country, a certain amount of money is given to every women every year in terms of gifts by our esteemed President. This means that in our country, women have a respectable place in our lives. On International Women's Day, everyone appreciates the women in their lives. Everyone acknowledges the worth and significance of women's tremendous contribution towards society as well.*

**Aygul HALMYRADOVA,**  
3<sup>rd</sup> year student of the Faculty of International Journalism of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan.

# 4 Ýaş diplomatynyň sesi



**Ata Watanymyz Türkmenistan Garaşsyzlygyny alan ilkinji gününden başlap, dünýäniň ähli künjündäki ýurtlar bilen dostlukly diplomatik gatnaşyklary ýola goýdy. 2021-nji ýylda ýurt Garaşsyzlygymyzy almagymyzyň 30 ýyllyk ýubileý toýuny uly dabara bilen belläp geçen bolsak, «Halkyň Arkadagly zamanasy» diýlip atlandyrylan 2022-nji ýylda Watanymyz dünýäniň birnäçe döwletleri bilen diplomatik gatnaşyklaryny ýola goýmagynyň 30 ýyllygyny dabara bilen belleýär. Ýeri gelende aýtsak, şu ýylyň 6-njy martynda türkmen-fransuz gatnaşyklarynyň düýbünüň**

**tutulmagyna hem 30 ýyl doldy. Bu şanly senä bagyşlap, biz hem gazetimizniň şu sanynda fransuz žurnalistikasynyň taryhyndan gyzykly maglumatlary size ýetirmegi makul bildik.**

## FRANSUZ ŽURNALISTIKASYNYŇ ÖWÜŞGINLERI

**XIX** asyryň ahylarynda — XX asyryň başlarynda ýaşap geçen neşirýat ulgamynyň taryhçysy Lýudwig Sallamon fransuz neşirýatny elmydama tolkun atyp duran deňze meňzedýär. Ol öz işlerinde fransuz žurnalistikasynyň beýleki Ýewropa ýurtlarynyňkydan özüniň operatiwligi, maglumatlarynyň anyklygy bilen tapawutlanýandygyny belläp geçipdir.



Fransuz neşirýatynyň taryhynda ilkinji belläp geçmeli aýratynlyklarynyň biri hem, Ýewropada häzirkä zaman standartlaryna gabat gelyän ilkinji gazetiniň Fransiyada «La Gazette» ady bilen çap edilmeğidir. Bu gazet Teofrast Renodo tara-

pyndan esaslandyrylyp, ilkinji gezek 1631-nji ýylyň 30-njy maýynda çap edilýär. Şol döwürde Wenesiyada golýazma-habar listlerini «gazette» atly bir ownuk şaýylyga satyn alypdyrlar. Bu adyň gazetiniň ady hökmünde ornaşmagynyň düýp sebäbi hem, italýan sözi okyjylary özüne çekipdir we bu gazet hem şol bahadan satylypdyr. Bu gazetini ilkinji yedi neşiri belgisiz neşir edilip, ondaky berilýän täzelikler bolsa daşary

ýurtlarda bolup geçýän wakalaryň şöhlelendiripdir. Şeýlelikde, ilkinji neşirýatçynyň hormatyna 1926-njy ýylda «Renodo baýragy» atly fransuz edebi baýragy esaslandyryldy. Häzirkä wagtda fransuz gazetleriniň içinde «Figaro», «Parizýen», «Le Monde», «Frans-Suar» we «Liberason» ýaly neşirler halkara derejesinde abraýly gazetler hasaplanýar.



Fransiyada ilkinji žurnaly döretmek pikiriniň aralaşmagyna hem T. Renodo sebäp bolupdyr. Sebäbi ol öz gazetinde yzygiderli edebi we ylmy işleri hem çap etdiripdir. Şeýlelikde, ilkinji žurnal hem «Journal des sçavans» — «Alymlaryň žurnaly» ady bilen 1665-nji ýylda Deni de Sallonyň başlangyjy bilen çap edilýär.

Fransuz telewideniýesiniň taryhy barada aýdanymyzda, Fransiya öz çäklerinde ilkinji bolup telegeleşikleri alyp baran ýurtdy. Ýurtda ilkinji telegeleşik 1931-nji ýylda goýberilýär. Yzysüre 1935-nji ýylyň 25-nji aprelinde ýurtda «Radio-RTT Vision» atly ilkinji telekanal işläp başlaýar.

Dünýäniň iň bir irki we ösen habarlar agentlikleriniň arasynda fransuz habarlar agentligi — «Agency France-Presse» görnükli orun tutýar. Onuň web saýtynda diňe bir Fransiýanyň däl, eýsem, bütin dünýäniň yüzünde bolup geçýän wakalar gyzgyny bilen köpçülige ýetirilýär.

**Ajaýyp NOBATOWA,  
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň  
Halkara gatnaşyklary institutunyň  
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.**

## МЕЖДУНАРОДНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ

# ЖУРНАЛИСТОВ

Международная организация журналистов (англ. International Organization of Journalist) — добровольное творческое объединение журналистов, которое было основано на Всемирном конгрессе журналистов, проходившем в марте 1945 года. Затем, в 1946 году в городе Копенгагене состоялся I учредительный конгресс МОЖ. Здесь было принято, что высшим руководящим органом Международной организации журналистов является съезд, который должен проводиться один раз в пять лет. В промежутках работой организации руководит Исполнительный комитет, а текущую работу выполняет Генеральный секретариат. Официальными языками этой организации являются английский, русский, немецкий, арабский, испанский, французский.

Главными задачами МОЖ являются: «сотрудничество между народами, защита мира и укрепление дружбы с помощью правдивого, свободного и честного информирования общественности, защита свободы печати, а также прав журналистов». Также, вместе с другими демократическими организациями МОЖ отстаивает универсальные ценности гуманизма, уважение к ООН, борется за соблюдение норм международного права и за упрочение

собрания и конференции, на которые съезжаются журналисты из самых различных стран мира. Здесь принято вспоминать о тех журналистах, которые честно исполняя свой профессиональный долг, внесли свой вклад в общее дело, а также делятся своим журналистским опытом.

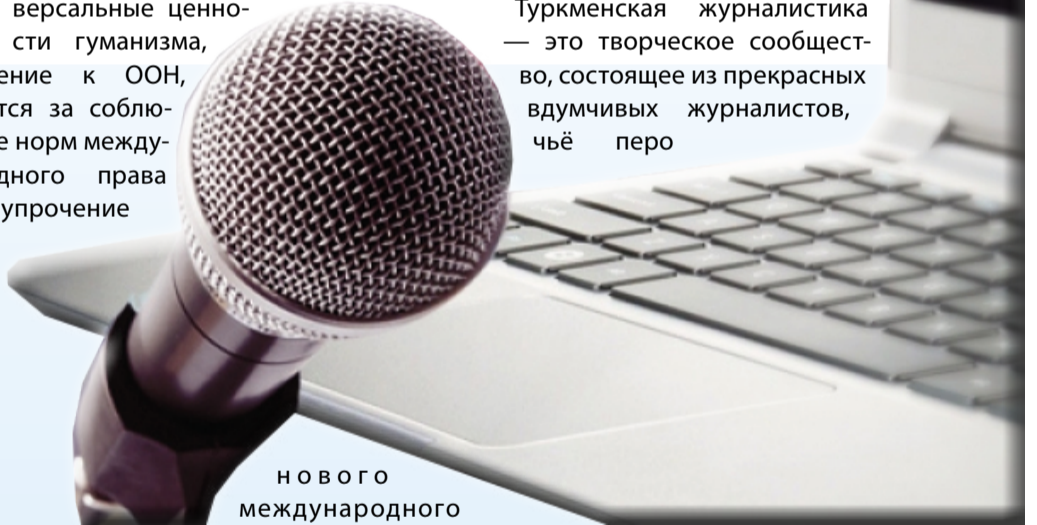
В США в 1984 году была основана добровольная общественная организация Международный центр для журналистов, который оказывает всевозможную поддержку журналистам из разных стран, в их знакомстве с опытом, а также традициями средств массовой информации Соединённых Штатов Америки. Международный центр



для журналистов поставил перед собой цель содействовать повышению профессионального мастерства журналистов во всём мире, проводя для этого специализированные семинары по обмену знаниями и опытом. В связи с этим он приглашает журналистов принять участие в обучающих программах

под руководством профессиональных американских коллег в области средств массовой информации. Во время курсов журналисты из многих стран посещают редакции и правительственные учреждения в городе Нью-Йорке и столице США городе Вашингтоне, а также тесно трудятся со своими коллегами в американских изданиях.

Туркменская журналистика — это творческое сообщество, состоящее из прекрасных вдумчивых журналистов, чьё перо



нового международного информационного порядка. В состав Международной организации журналистов вошли представители более чем ста стран мира. Членами организации являются не только журналисты, но и национальные журналистские союзы, федерации профессиональные организации, профсоюзы, комитеты или другие профессиональные объединения работников Средств массовой информации. В 1953 году в МОЖ-е был учреждён Международный фонд солидарности журналистов для эффективного исполнения установленных задач. Затем, в 1958 году, в Бухаресте на IV конгрессе Международной организации журналистов (МОЖ) в память чешского журналиста Юлиуса Фучика, казненного гитлеровцами 8 сентября 1943 года была учреждена новая профессиональная знаменательная дата 8 сентября — «Международный день солидарности журналистов», которая ежегодно с тех пор и отмечается. В этот день журналисты всей планеты демонстрируют всему миру свою сплочённость, приверженность идеалам мира, соблюдение принципов справедливости и гуманизма. По всей планете проходят

восхищает и творческих людей с опытом, и служит молодым начинающим журналистам примером умения оригинально разрабатывать и воплощать порученные задания и темы, овладевать особым мастерством писать необычные, как говорят журналисты, «вкусные» корреспонденции и статьи.

Сейчас средства массовой информации в Туркменистане продолжают активно развиваться. Принятый в стране Закон «О средствах массовой информации» включает много положений, способствующих совершенствованию СМИ.

В последнее время создано много электронных изданий, многие из них в новом доступном формате оперативно предоставляют читателям информацию о преобразованиях, происходящих в Туркменистане.

**Мерджен АШЫРОВА,  
студентка I курса факультета  
международной журналистики  
Института международных  
отношений Министерства  
иностраннных дел  
Туркменистана.**

## В Туркменистане завершилось голосование на президентских выборах



Участки для голосования на внеочередных президентских выборах в Туркменистане закрылись 12 марта в 19:00 по местному времени. По стране открылись 2 577 избирательных участков, за пределами республики — 41, из которых три в России. Всего зарегистрировано более 3,4 млн избирателей. По данным ЦИК, явка составила 97,12%. В ЦИК уточнили, что на участках за рубежом проголосовали 90,93% избирателей.

На пост президента республики претендуют девять кандидатов, в том числе сын действующего президента, кандидат от правящей Демократической партии Туркменистана Сердар Бердымухамедов, занимающий пост заместителя председателя Кабинета министров.

## President of Turkmenistan votes in presidential elections



President of Turkmenistan Gurbanguly Berdimuhamedov, together with his family, took part in the presidential elections held on March 12 in Turkmenistan.

Having voted early in the morning, the Berdimuhamedovs were among the first electorates fulfilling their civic duty at the country's polling stations.

The presidential elections in Turkmenistan are held on an alternative basis, nine candidates are running for the highest State post.



## Yoon Suk Yeol wins South Korea's presidential election

Yoon Suk Yeol, a conservative former top prosecutor, has been elected South Korea's new president, defeating his chief liberal rival in one of the country's most closely fought presidential elections.

With more than 98 percent of the ballots counted, Yoon had 48.6 percent of the votes against his rival Lee Jae-myung's 47.8 percent.



Yoon said that he would honour the constitution and the parliament and work with opposition parties when he takes office as the country's next leader, calling the election result a «victory of the great people».

Yoon is to take office in May and serve a single five-year term as leader of the world's 10th-largest economy.

## Apple unveils first budget 5G iPhone

At its first product event of the year, Apple unveiled an upgraded iPad Air, a new desktop computer and a powerful new Mac chip. But the standout product was a new budget iPhone with access to 5G networks.

Apple's new iPhone SE, only the third version since the model launched in 2017, runs on the company's faster A15 Bionic chip, the same in-house processor that drives the iPhone 13 line. It also features an updated camera and a longer-lasting battery, packed into the same 4.7-inch display as the previous model.

But it's the added 5G capability that could be the ultimate draw for customers, by giving them access to the faster wireless network at a more affordable price point. However, the bump up to 5G comes with a price change. The device will cost \$429 — \$30 more than the previous model.

## В Китае создали установку, превращающую углекислый газ в экологически чистое топливо

В Китае успешно завершили пробную эксплуатацию, а также оценку технологии установки, которая будет производить 1000 тонн экологически чистого топлива из двуокиси углерода в год.

Первая в мире установка, разработанная Даляньским институтом химической физики (Dalian Institute of Chemical Physics, DICP) и компанией Zhuhai Futian Energy Technology, гидрогенизирует углекислый газ в экологически чистое топливо, что может помочь уменьшить количество углекислого газа в атмосфере.

В этом методе гидрогенизации диоксидом углерода используются металлические катализаторы для преобразования углекислого газа в биотопливо, менее вредное для окружающей среды.

В октябре 2021 года установка прошла 72-часовую проверку, в ходе которой она производила экологически чистое топливо с октановым числом выше 90.



## Туркменские специалисты приняли участие на видеоконференции по развитию туризма в Туркменистане



Специалисты Туркменистана 10 марта приняли участие на видеоконференции, во время которой были обсуждены дальнейшие способы укрепления туристической области страны. Видеоконференция прошла в рамках действующей в Дубае выставки «ЭКСПО—2020». Ключевая цель встречи заключается в налаживании и развитии партнёрства на взаимовыгодной основе и диалога в туристической отрасли, продвижение возможностей страны в данном направлении.

Туркменская сторона проинформировала своих собеседников о том, что страна активно улучшает и расширяет свои возможности в сфере туризма для посетителей из за рубежа.

## Татнефть займется повышением добычи туркменской нефти



Подписано постановление о заключении дополнительных соглашений госконцерна «Туркменнебит» с российской нефтяной компанией. Публичное акционерное общество «Татнефть» Республики Татарстан займётся повышением добычи нефти больше чем на 550 скважинах туркменского нефтегазоносного месторождения, расположенного в местечке Готурдепе. Такое решение о заключении контракта было принято правительством Туркменистана.

Как сообщается, данное соглашение нацелено на повышение коэффициента полезного действия и увеличение дебита нефтяных скважин за счёт усовершенствования механизмов и модернизации специального производственного оборудования, а также внедрения новых рациональных подходов добычи.

Sahypany taýýarlanlar: Annaberdi KAŞAŇOW, Toýly MYRATGELDIÝEW, Nurmhammet ÇARYÝEW, Babahan EÝBERENOW  
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyplary.

# 6 Ýaş diplomatyň sesi

Biz, žurnalistler hem, ähli döredijilik işgärleri we halk köpçüligi ýaly, Gurbannazar Ezizowy türkmen halkynyň ýaşayşyny düýpgöter täze filosofik garaýyşlar bilen asmanlaýyn beýan eden şahyr hökmünde tanawarys. Ýöne gazetimiziň şu mart aýynyň sanynda bolsa martda dünýä inen G.Ezizowyň öz eli bilen 1969-njy ýylda ýazan, döwürleýin metbugatda çap edilen publisistik makalasyň ýerleşdirmek bilen beýik şahyryň žurnalistikanyň ala meýdanynda hem döredijiligiň «Gyratyny arlaýa-arlaýa çapdyryp» bilýändigini aýratyn tekrarlamaçy bolýarys. Bu publisistik makalany okanyňda, söz usadynyň Özbegistanda bolan iş saparyndan otlynyň küpesinde gelinýärkä hem beýik sazanda Nury Halmämmedow bilen çäý başynda edilen söhbetdeşlikden hem täsin publisistik eser döredip bilşi, onda naýbaşy ideýa hökmünde ilkinji hatarda öňe çykarýan filosofik ideýalary hem köpçüligiňkä meňzemeýän röwüşde öňe çykaryşy bilen haýran galdyryr. Ol misli gurşundan altyn ýasap bilýän alhimik ýaly, göräýmäge adatylyk her bir pursatdan hem ajaýyp eser döretmegi başaryr. Publisistiň öz işinde Nury Halmämmedowyň «Saz, ilki bilen filosofiyady» diýen ideýany öňe sürşüne aýratyn ähmiýet berşi, bu ideýa köp orun berşi onuň özüniň hem poeziýa babatda-da, belki, publisistika babatda bu beýik pikire gulluk edýändiginden habar berýär. Şahyryň öz döredijiligine ýöne ýerden filosofik pikirlere beslemändigini görkezýär. G. Ezizowyň ol söhbetdeşlikde N.Halmämmedowyň: «Men ähli zat, ähli zat bolsa men» diýen batyrgaý, ruhy garaşsyzlyga beslenen aýtgyşyna aýratyn ähmiýet berşi has hem özüne çekiji. Diýmek, beýik boljak bolsaň, özüň hem maksatlaryň, pikirleriň, garaýyşlaryň hem barlyga kybapdaşlykda beýik bolmaly. Şahyryň ähli sygryýeti we žurnalistik döredijilik işi türkmen aňyýetine innowasiýalaýyn salnan şu öz-boluşly bir uly bir filosofiki garaýyşyň özboluşly ýüze çykan wysaly bolup durýar. Şonuň üçinem biz geljekki žurnalistlere nädip möhüm temany we pikiri görüp we saýlap bilmekde, neneňsi beýan etmekde, uly meseleleri galdyrmakda görelde mekdebi bolar diýen niýet bilen bu makala gazetimizde giň orun berýäris.

Täçgeldi GUTLYÝEW.

— Saz, ilki bilen, filosofiyady. Ähli beýik kompozitorlar hut özüniň akyldarlygy bilen meni «Ykbal gapyny kakýar» atly simfoniýasy näme üçin şu wagtam täzeçe öwrülişik döredenligi bilen. Haýran galaýmaly zat. Germaniyada ölmez Bethowen ýaňky simfoniýasynda fransuz rewolýusiyasynyň boljagyny görüpdür. Diýmek, her bir kompozitor, edil ýazyjy ýaly syňahatçydyr. Skryabininiň öňe süren filosofiyasy tüýs materializm. Ol: «Men ähli zat, iň kämil bölegi — Adam, göreşiji, ýeňiji — Adam, ine, Skryabininiň

fiyadyr. Ähli beýik kompozitorlar hut özüniň akyldarlygy bilen meni «Ykbal gapyny kakýar» atly simfoniýasy näme üçin şu wagtam täzeçe öwrülişik döredenligi bilen. Haýran galaýmaly zat. Germaniyada ölmez Bethowen ýaňky simfoniýasynda fransuz rewolýusiyasynyň boljagyny görüpdür. Diýmek, her bir kompozitor, edil ýazyjy ýaly syňahatçydyr. Skryabininiň öňe süren filosofiyasy tüýs materializm. Ol: «Men ähli zat, iň kämil bölegi — Adam, göreşiji, ýeňiji — Adam, ine, Skryabininiň

## «DUTARYŇ OWAZYNDAN BAŞLAP...»

Nury Halmämmedow hyjuw bilen gürrüň berýärdi. Türkmen edebiyatynyň we sungatynyň Özbegistanda geçen ongünlüginin wekillerini alyp gelýän otly özüniň irginsiz şygyladyşy bilen birneme sussuňy pes edýärdi. Küpede N.Halmämmedow, A.Agabayew we şu setirleriň awtory otyrdy. — Meniň birinji mugallymym türkmen halk sazy bolsa, ikinjisi, gürrüňsiz, Skryabin. Türkmen sazy özüniň agraslygy, çuňlugu, ýakymlylygy bilen iň beýik kompozitorlaryň eserlerinden pes oturanok. «Dutaryň owazy» türkmen sazyna söýgimiň, sylagymyň netijesimikä öýdýän. (Nury Halmämmedow özi hakynda gürlmäge döwtalap eken-ow diýen pikiriň bolmazlygy üçin kiçijik düşündiriş, biz ondan hut özüniň saza bolan garaýyşy, öz döredijiligi, geljekki meýilleri barada gürrüň bermegini haýyş edipdik).

II  
Nury Halmämmedow professional kompozitor hökmünde «Dutaryň owazyndan» başlanýarmyka öýdýärdik. Örän jüpüne düşen bu eser bireýýäm halkyň gyzgyn söýgüsini gazandy. 1962-nji ýylda ýaş kompozitorlaryň Moskwada geçirilen bäsleşiginde Nury «Dutaryň owazy» özi ýerine ýetirdi. Her notasynda milli duýgy dyňzap duran saz turuwbaşdan saz professorlarynyň, saz öwrenijileriň ünsüni özüne çekdi. Netijede, ýaş kompozitora bäsleşigiň Birinji derejeli diplomu gowşuryldy. A.Aleksandrow öz guýmagursak zehinli okuwçysynyň üstünligine az begenmedi. Ilkinji üstünlik Nuryny ganatlandyrdy. Şeýlelik bilen, bižniň häzirkä bilýän Nury Halmämmedowymyz baş-

landy. «Dutaryň owazyndan» soň «Şükür bagşa» çenli ownukly-irili aýdymlar, romanslar, wiolonçel hemde fortepiano üçin poemalar, prelýudalar döredi.

III  
— Siz düşüňärmisiňiz? Simfoniýa bolsun, opera ýa balet bolsun, beýik sazandalar mydama baky tema bolan Ýagşylyk hem Ýamanlyk temasyňy çözmäge ymtlypdyrlar. Entek dünýäde şu zatlaryň ikisi hem barka, häzirkä zaman suratkeşi şol abstrakt temany anyklaşdyryp diňleýjä ýetirmeli. Bulat Mansurowyň «Şükür bagşy» kinofilminiň esasy temasy — saz, ýagşylyk, ýamanlyk. Dogrusy, şol filmiň sazyny ýazmagy maňa ynananlaryna az begenmedim. Sebäbi şol temany çözmäge köpden bäri hyýal edip gelende bolsam, ony beýan etmäge hem obýektiw, hem subýektiw faktorlary tapman ýördüm. Galyberse-de, ýene bir bagt, kino saz hakyndady. Gadymy Pigmaliionyň sungat bilen daşdan ýasan gyzyna jan berşi ýaly, «Şükür bagşy» sazyň güýji bilen gandöküşikli urşuň öňüni almak hakda gürrüň gidýärdi. Bu filme men ähli yhlasymy, höwesimi siňdirdim. Tüýs professional bir endik bolýar. Ol hemme suratkeşlere degişlimikä

diýýän: filmiň sazyny ýazyp gutarymymdan soň, men öz kalbymda şeýle bir boşluk duýdum, göwnüme bol-



masa, indiden beýläk ýekeje-de saz eserini döredip bilmejek ýalydym. Hernä şol çökgünlik wagtlaýyn eken. «Gylyçlary eredip, orak ýasamaga» çagyryan şol filmiň ähli tarapdan milliligi hemmelere mälim bolsa gerek. Dogrudanam, umumadamzat eseriň ilki bilen, milli bolmaly. Milli sungatyň serişdeleri bilen ähli adamlara degişli temany üstünlikli çözmek internasionalizm diýmekdir.

V  
— Lew Nikolaýewiç Tolstoý Maksim Gorkiý bilen eden gürrüňleriniň birinde: «Saz adamynyň beýnisini küteldýär» diýen ýaly pikiri ýañzydyr. Men häzir Tolstoý bilen jedleşip oturmakçy däl. Sebäbi sazyň adam aňyny kütelmän, tersine ýiteldändigini hemme kişä aýan zatmyka diýip pikir edýäris. Saza düşünen adam — dünýäde iň

### 1-nji mart — beýik şahyr we publisist Gurbannazar Ezizowyň doglan günü

IV  
1964-nji ýylda Orta Aziýa Respublikalarynyň we Gazagystanyň kinofestiwalynynda «Şükür bagşy» uly öwgä mynasyp boldy. Filmiň sazy üçin Nury Halmämmedowa 1-nji derejeli diplom gowşuryldy. Öte geçmegim mümkin, emma men şeýle bir deňeşdirmäni getirmän saklanyp biljek däl. Beýik Glinka özüniň «Ruslan we Lýudmila» operasynda Gündogarda meşhur bolan «Nar agajyny» ussatlyk bilen peýdalanyrdy. Şol aýdymyň sazyny Nury hem «Şükür bagşyda» ulanyr. Iki kompozitoryňam şol sazy özlere işläp bilşlerine geň galýarys. Nähili ýakymlylyk, nähili özboluşlylyk! Birküç ýyllykda özbek edebiyatynyň we sungatynyň Türkmenistanda geçirilen ongünlüginin wekili, belli aýdymçy Batyr Zakyrow Nurynyň «Nar agajyny» irginsiz hiňlenip yörüşüne, şeýle diýdi: «Nury, walla, bu saz hiç kellämden çykanok. Men ony бүтин ömrüm gaýtalar yörerin». Çin-

bagtly, iň baý adamdyr. Men Bahy, Mosarty diňleseň, ähli gussamy, durmuşda duş gelyän şowsuzlygymy unudýan, saz meni olardan ýokarda goýýar. Diýmek, ähli sungat eseri, ilki bilen, adamda şu duýgyny — adamyň elmydama şer işden, ýamanlykdan beýikdigini ündeýän duýgyny oýarmalydyr. Ýöne şeýle duýgyny oýarmaga ukyply adam üçin onuň tebigy zehini ujypsyz bir zatdyr. Ol adamyny söýmeli, çyn yürekden, hem şatlykly, hem gussaly günü adamyny söýmeli. Hut adama bolan şu söýgi bolmasa, tebigaty beýik adamlaram özünden soň ýaşajak eseri döredip bilmez.

VI  
«Aýgytly ädim» kinofilminden Artygyň aýdymyny bilmeýän türkmen barmykan?! Şindi film ekrana çykmanka, bu aýdymy radioda, konsertlerde, il arasynda eşitse bolýardy. Elbetde, bu Nurynyň işine berlen iň ýokary baha. Nury kino üçin köp işleýär. Ony kompozitor hökmünde ile tanadanam kino sungaty diýsek ýalňyşmasak gerek. «Çöl», «Mähriban deňiz», «Men we meniň doganlarym», «Magtymguly». Häzir Nury Halmämmedow «Keçpelek» filminiň sazyny ýazyp gutardy diýen ýaly. Film şindi ekrana çykmasa-da, onuň iki aýdymy eýýäm aýdylyp yör. Filmiň sazyny tutup diňlemänsoňumyz häzir ol hakda bellibir pikiri orta

atyp oturmagyň hajaty yok. Nury Halmämmedow bižniň öndümlü işleýän kompozitorlarymyzyň biri. Onuň şirinden mazmunly, tüýs milli öwüşgine ýugrulan eserleri bižni durmuşymyzy gözleşdirýär.

**Gurbannazar EZIZOW.**  
12-nji mart,  
1969-njy ýyl.

**Sahypany taýýarlan:**  
**Halbibi SATLYKOWA.**



## «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşigi

10-njy martda — «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» akyl-paýhas bäsleşiginiň I saýlama tapgyrynyň 5-nji oýnunyň geçýän pursadynda, iki sany görnüş ajaplygy bilen gözlere röwşenlik berýärdi. Olaryň birinjisi, ynha, aýnadan görünýän tebigat bilen baglanyşykly bahar peýzaýy bolsa, ikinjisi, bäsleşik bilen bagly içerdäki nurana görmüşdi. Hawa, akyl-dar şahyrymyz Magtymguly Pyragy:

**«Gelse Nowruz äleme, reň kylar jahan peýda»** diýen bolsa, daşarda Nowruzly bahar gelip, erikleri, dürli baglary reňber-reň gülläp, gökde bulutlary ýagmyrladyp, bilbilleri şirin saýradyp, tebigatda jan berip durýan bolsa, içerde — «E» binanyň içinde «Horezmşalar döwletiniň daşary syýasaty we diplomatik däpleri» atly tema bagyşlanan bäsleşik öz Oguz handan miras galan keýmir ok-ýaýy, sekizburçlukdan gaýdýan sekiz burçly halysy, tärimleri oguzlaryň 24 taýpasynyň oňonlary bilen bezelen Ak-öýi bilen göýä diýersiň baş müň ýyllyk taryhy-myzyň Horezmşalar döwletine degişli bu döwürüne täzedan jan berýän ýalydy. Ynha, Horezmşa-Anuştegin başyna tylla täjini geýip, wezir-wekillerine höküm-ini berip otyr. Ortadaky Oguz hanyň ok-ýaýy, sekizburçluk, ak öýüň içindäki gymmatlyklar — bularyň ählisi geçmiş janlandyryp dur.

Ýöne, bu iki görnüşden başga-da, ýene-de bir görnüş ýaryşyň ruhbelentligini has-da ýokary galdyryýardy. Eýsem, ol görnüş nämekä? Belki, ol bu ýaryşyň möhüm taryhy döwürde geçýändigindedir?!

Hawa, bu bäsleşik Türkmenistanyň Prezidentiniň saýlawlarynyň geçýän günlerine gabat gelmegi bilen aýratyn many-mazmuna eýe bolupdy. Mälim bolşy ýaly, Gahryman Arkadagymyz Halk maslahatynyň taryhy mejlisinde ýaşlara bil baglamalydygyny nygtaýdy. «Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy» diýip, täze döwri ygılan edipdi. Bularyň hemmesi ýaşlaryň ýüreklerine, kalplaryna joşgun berýärdi.

Belki, ol ýaryşyň baş emini — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Ýewropa ýurtlary bölüminiň geňeşçisi, Adat

dan daşary we Doly ygtyýarly Ilçi Nurberdi Amanmyradowyň açan soragly bukjasyndaky sowallara dalaşgärleriň öňki oýunlardan has tapawutly jogap berendiklerindedir.

Hawa, Nowruzyň janlanýyşy diňe bir tebigat, diňe bir taryh bilen baglanyşykly däl-de, okuwçylaryň işjeň gatnaşmagynda, sowallara erjel jogap berişinde has aýdyň duýulýardy.

Geliň, bu ugurda ýaşlaryň bäsleşige nähili içgin taýýarlanyp gelenidigi

Ylymlar akademiýasynyň taryh we arheologiya institutynda 200-e golaý taryhy şahsyýetleriň geçen beýik ýoluny, ýerine yetiren işlerini öwrenmek boýunça birnäçe işler alnyp barylýar. Bu bäsleşik barada aýtmaly bolanda, onuň guramaçylykly ýola goýlandygyny bellemek isleýärim. Bäsleşige okuwçylar örän ýokary taýýarlykly gelipdirler. Olaryň bijelerine düşen sowallaryna berýän jogaplarynda hem muny aýdyň görmek bolýar. Elbetde, şeýle bäsleşikleriň geçirilmegi ýaş zehinleriň ýüze çykmagyna itergi berýär. Şeýle zehinli ýaşlaryň bardygyny meni örän begendiryär.

Belki, üçünji görnüş ýaryşyň ýeňijileriniň äşgär edilmegindedir?!

Bäsleşikde ýeňiş gazanan **Arazjemat Öwezowa** şeýle gürrüň berdi:

— Bäsleşik bäs menzilden ybarat bolup, her menzilde okuwçylara soragly bukja berildi. Eger soragy bilsek, bize Oguz han atamyzyň altyn peýkamý gowşuryldy. Ýaryşyň birinji tapgyrynda Horezmşalar döwletiniň bilimi, ylmy, medeniýeti barada soraglar berildi. Beýleki tapgyrlarda bolsa, ol soraglar döwletiň hökümdarlarynyň alyp baran daşary syýasatlary barada boldy. Akyl-paýhas bäsleşigi örän çekeleşikli we gyzgalaňly geçdi. «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» akyl-paýhas bäsleşiginde türkmeniň Ak öýüniň bezelmegi, ondaky Jeleleddin Meňguberdiniň, Tumar şanyň heýkelleriniň goýulmagy bäsleşigi has hem gyzykly etdi.

Bu bäsleşikde ikinji ýer alan Kadyrmyrat Öwezgylyjow öz ýürek buýsanjyny şeýle beýan etdi:

— Bu bäsleşige gatnaşmak üçin «Diplomatiýa — parahatçylyk guruly» atly temadan düzme ýazdym, şeýle hem geçirilen taryh, edebiyat, rus dili we iňlis dili derslerinden taýýarlanan test synagyndan sowly geçdim.

Şeýle ýaryşlary gurnamaga gatnaşýan, olara ýakyndan ýardam berýän Halkara gatnaşyklary institutynyň agzybir toparyna, bu çekeleşikli geçen ýaryşy teleýaýlym arkaly giň tomaşaçylar köpçüligine ýetirýän «Miras» teleradioýaýlymyna we onuň agzybir işgärlerine, bize adalatly emin-agzalyk eden eminlerimize, bizi bu ýerde myhman hökmünde kabul edip, ýurdumyza iň abraýly ýokary okuw mekdepleriniň biri bolan Halkara gatnaşyklary institutynyň ýakyndan tanamaga, ol ýerde geçirilýän dürli çärelerdir okuw sapaklaryna gatnaşyp içgin gyzyklanmaga beren gymmatly goldawlary üçin bu abraýly ýokary okuw mekdebiň rektory J.Gurbangeldiyewe çäksiz hoşallygymy bildirýärim.

Belki, bäsleşige güýç berýän sebäp degişli hemaýatkärleriň goldaw bermegindedir?!

Hawa, «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» akyl-paýhas bäsleşiginiň I saýlama tapgyrynyň 5-nji oýnuna Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşi, Türkmenistanyň Milli ýaş atyjylyk federasiýasy, Türkmenistanyň Senagatçylar we telekeçiler birleşmesi, «Abadan haly» açyk görnüşli paýdarlar jemgyýeti, «Aýdyň gijeler» hojalyk jemgyýeti, «Ýedi dogan» hususy kärhanasy hem-de «Muhammet Balkan» hojalyk jemgyýeti ýakyndan hemaýatkärlik etdiler.

...Hawa, şol bäsleşik günü iki täsin görnüş bardy. Daşarda kükräp gelen ýaz — bahar pasly tebigata oýanyş berýärdi. İçerde, Ak öýde bolsa, nurana bäsleşik goja taryha — Horezmşalar döwleti döwürüne, onuň daşary syýasatyna we diplomatik däplerine jan berýärdi. Ýöne, siňe seretseň, üçünji görnüşli hikmeti hem görmek bolýardy. Bäsleşikde ýeňijileriň biriniň ýaýy ýokary götermeginde şöhratly taryhymyzdan güýç alýan häzirkä möhüm taryhy wakalar bilen baglanyşykly **döwletlilik**, ikinjisiniň peýkamý belende galdyrmagynda bolsa, täze galkynyşly eýýam bilen bagly **bagt** görünýärdi. Ine, şu **döwletlilik-bagt** ideýasy hem ýaryşyň baş leýtmotivi bolup, taryhyň altyn sahypalaryna girýärdi.

**Nowruz KURBANOWA,**  
**Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň IV ýyl talyby.**

# Ýaýda döwlet bardyr, Peýkämde bagt

barada Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň Magtymguly adyndaky Dil, edebiyat we milli gollýazmalar institutynyň alym kätibi, taryh ylymlarynyň kandidaty Kakajan Janbekowyň sözüne ser salalyň:

— Hakykatdanam, ine, şu gün iki sany okuwçy Horezmşalar-Anuşteginler döwleti, onuň höküm süren döwri, şol döwürdäki diplomatik gatnaşyklary hakynda gowy

Hawa, akyl-paýhas bäsleşiginiň I saýlama tapgyrynyň bu gezekki 5-nji oýnuna Aşgabat şäheriniň dil derslerini çuňlaşdyryp öwredýän 87-nji ýöriteleşdirilen orta mekdebiň 9-njy synp okuwçylary **Bezirgen Ataýew, Annamuhammet Ataýew, şol mekdebiň 10-njy synp okuwçysy Meýlis Aşyrow**, Aşgabat şäheriniň Saparmyrat Türkmenbaýy adyndaky ýöriteleşdirilen



taýýarlykly gelipdirler — diýip, alym kätib buýsanç bilen gürrüň berýärdi.

Bäsleşigiň ýene bir emini — Türkmenistanyň YA-nyň Taryh we arheologiya institutynyň baş ylmy işgäri, taryh ylymlarynyň kandidaty Ata Nuryýew ýaşlaryň bäsleşige işjeň gatnaşýşyny şeýle sözler bilen beýan etdi:

— Hormatly Prezidentimiz özüniň her bir çykyşynda türkmen taryhyndaky belli şahsyýetleriň öwrenilmelidigi barada belleýär. Hut şu nukdaýnazardan, Türkmenistanyň

umumybilim berýän mekdep-internatynyň 11-nji synp okuwçylary **Arazjemat Öwezowa, Akhumaý Çaryýewa, Kadyrmyrat Öwezgylyjow** we şol mekdebiň 10-synp okuwçysy **Jahan Ýaýlymowa** hem-de Aşgabat şäherindäki 16-njy orta mekdebiň 10-njy synp okuwçysy **Allanur Hudaynazarow** dagy gatnaşypdylar. Olaryň hemmesi hem ýokary işjeňlik görkezdi. Emma ýaryş ýaryş bolýar, onda ýeňijiler hökman orta çykmaly.

Akyl-paýhas bäsleşiginiň I saýlama tapgyrynyň 5-nji oýnunda emin agzalarynyň gelen netijesine görä, Aşgabat şäheriniň Saparmyrat Türkmenbaýy adyndaky ýöriteleşdirilen umumybilim berýän mekdep-internatynyň 11-nji synp okuwçylary **Arazjemat Öwezowa** hem-de **Kadyrmyrat Öwezgylyjow** ýeňijiler diýip, ygılan edildi. Bäsleşikde ýeňiji bolan we oňa gatnaşan okuwçylara Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşi şeýle-de institutymyz tarapyndan degişli şahadatnamalar we hemaýatkärlerden gymmatbahaly sowgatlar gowşuryldy.



# ВЕСНА — удивительная пора года

Весна — удивительная пора года, время настоящего торжества природы. Её жизнеутверждающая красота особенно впечатляет утром, перед наступлением ясного солнечного дня. Природа оживает и готовится к новым подвигам. Весной все становится каким-то сказочным и необычным. Каждый день превращается в маленькую сказку.

Это время года, когда отмечаются важные события, одним из таких важных событий является Международный женский день — 8 марта. В этот день мы можем выразить нашу сердечную признательность нашим заботливым матерям, женам, милым дочерям. Этот праздник любим всеми женщинами нашей планеты. В этом году этот замечательный праздник отметили и в нашем институте. Была проведена торжественная церемония вручения денежных подарков, которая продолжилась праздничным концертом.

Еще одним праздником, который нравится всем нам, особенно нашим младшим братьям и сестрам, является Новруз Байрам. В этот семейный праздник люди собираются вместе и обмениваются подарками, чтобы отметить начало весны.

Новруз считается самым древним праздником, историки считают, что ему около трех тысяч лет. В пяти государст-

вах Центральной Азии — Туркменистане, Казахстане, Кыргызстане, Узбекистане, Таджикистане, а также в Азербайджане, Новруз объявлен государственным праздником. Это придало мощный импульс популяризации Новруза во всем мире.

Впервые данное слово встречается в трудах средневековых ученых и поэтов. Существовало поверье: весна олицетворяет собой победу света над тьмой, зло неизменно будет повержено и на земле воссияет добро и вечная жизнь, тепло солнечных лучей разгонит всю нечисть и придет долгожданная благодать. Этому посвящался целый ритуал, исполняемый в первый день наступившего Нового года: ровно в полдень, одетые в яркие праздничные одеяния, люди собирались перед культовыми святынями, дабы радостью и весельем приветствовать тепло и свет, исходящие из лона Матери-Земли.

История свидетельствует: именно Мялик-шаху пришла идея поручить наиболее одаренным и талантливым придворным ученым составление прогрессивного для своего времени порядка хронологического летоисчисления. Согласно установившейся традиции при дворе шаха был создан совет ученых, на котором были выслушаны, а затем и одобрены научные обоснования величайшего средневекового математика и ученого-астронома Омара Хайяма. В целях исполнения задуманного при-

непосредственном содействии могущественного правителя при дворе возводятся большую научную обсерваторию, оборудованную для наблюдения за тайным ходом небесных светил. Неустанные ночные бдения и точные математические расчеты позволяют Омару Хайяму установить, что весеннее равноденствие приходится на дату празднования Новруза и составить точный порядок летоисчисления на основе календаря солнечной активности, не утратившего своей актуальности и по сей день. В предисловии к своей книге Омар Хайям отмечает, что полный цикл вращения Земли вокруг Солнца, длящийся ровно 365, 25 суток, завершает земной год, который истекает на второй день светлого праздника весны — «Новруза».

Основным символом, атрибутом Новруза является семя, без которого не принято встречать Новруз. Очищению предшествует и проращивание семени. Семя — не только украшение нашего стола и жилища в праздник Новруз, оно нечто большее. Семя — это символ плодородия. По нему определяют, каким будет урожай. Если семя хорошо проросло и высоко вытянулось, значит будет урожай в этом году. Семя — символ нежности. Это первая

нежная зелень в доме, она мягка и беспомощна, требует к себе уважи-

« — Новруз считается самым древним праздником, историки считают, что ему около трех тысяч лет.

тельного обращения. Семя — символ доброты.

Обряд семени имеет под собой более высоконравственную и глубокую философскую концепцию: участие в зарождении новой жизни, воздействие на зарождение и развитие этой жизни Добротой. Народ, в основе психологии которого лежит выращивание «семян», не может быть разрушителем. И пока народ празднует новруз и выращивает «семя», он остается Добрым.

Проходят тысячелетия, меняются люди и нравы, но заповедь Новруза неизменна: «Говорить только добрые слова, совершать только благие дела, думать только о хорошем, и тогда Добро обязательно восторжествует над злом!».

**Мая ЧАРЫЕВА,**  
преподаватель кафедры  
мировых языков Института  
международных отношений  
Министерства иностранных  
дел Туркменистана.

## ŞYGRYÝET

### Gutlag

Seni niçik sözler bilen gutlaýyn?  
Sözleriň ählisi yönekeý, yöntem.  
Elýetmez arzuwlaň adyn tutmaýyn,  
Bagt dälmi?!  
Bir zatlar döredip ýörseň.

Saňa ne diläýin, bilýän, barybir  
Durmuşda meň sözlem ýer alyp durmaz.  
Ýöne güwä geçjek göwni ak kişiň,  
Maňlaýynda hiç wagt garalyk durmaz.

Adama kän zadyň geregi-de ýok,  
Huzur bilen bu sanalgý dem geçse.  
Saňa bir owadan durmuş dileýän,  
Saňa meňzeşje!

### Pursatlar

Seni her gün alyp galýan şol gapy,  
Meni her gün goýbermeýän penjire.  
Öýüňiziň Güneş dogýan tarapy,  
Näziň, kinäň, gülküleriň, ünjileň.



Göwne degän tagaşyksyz sözlem, soň,  
Köçelerde ygyp ýören ötünjim.  
Umydymyň soňky tary üzlensoň,  
Ýene meni dünä gaýdyp getirşiň.

Her gün bize gözi gidýän şu şäher,  
Ýaşadyşyň gam tagamyn datdyrman.  
Şo pursatlaň arasynda her säher,  
Ağşama çen ýitip gidýän Mätgurban.

\*\*\*

Baharym, aprele gözümi dikdiň,  
Mart bilen araňa düşdümi ýa tow?!  
Ne beýle eglendiň, beýle gijikdiň,  
Ysgynyň gaçdymy, geldiňmi ýadaw?!

Baharym, baharym, gül getirdiňmi,  
Yoluňa tutuş ýyl garan yigide?!  
Halys göterenok ýüregim indi,  
Şu gezek gitme!

Çigildemni berme tomusa, ýanar,  
Güýze pyntyk berme, bilenok gadryn.  
Baharym, şu gezek gitme, adamlar,  
Gyşlary müdimi ýatdan çykarsyn!

Sen gitseň Zeminiň sogrular jany,  
Zynda jahany galdyрма dilgir!

Baharym, baky gal, bilseň, asmany,  
Saklaýan sütün däl, daglar däl, güldür.

Baharym, baharym, şu gezek gitme!

### Nostalgiýa

Ýöreseň, ýolboýy hyýala çümüp,  
Derrew gutarmasa arzuwam, ýolam.  
Suduryňy gözlerine göçürüp,  
Zynda galmasa bialaç sorag...

Guş görseň göwnüňe gam ýetişmese,  
Boş kisäň bozmasa hatyrjemligiň.  
Aýdyma hiňlenseň, ýada düşmese,  
Kim bolmak isläniň, häzir kimligiň...

Akyp gitseň adamlara goşulyp,  
Täleýiň kenarda seni ýitirse.  
Yoluň soňam şol bir wagt baş alyp,  
Çykyp gaýdan gujagyňa getirse...

**Mätgurban MATKURBANOW,**  
Türkmenistanyň Daşary işler  
ministrliginiň Halkara  
gatnaşyklary institutynyň  
Halkara žurnalistikasy  
fakultetiniň I ýyl talyby.